

V nejvyšších patrech sběratelství čs. poštovní historie (20)

Rok 1988 byl v práci komise poštovní historie SČSF (KPH SČSF) jedním z nejdůležitějších. V první řadě se práce týkala interních úkolů v rozvoji sběratelství poštovní historie v Československu.

V druhé řadě to byla práce na dlouhodobých úkolech v mnoha oblastech, ale zejména se blížila Světová výstava poštovních známek PRAGA 1988, na které bylo třeba zajistit řadu úkolů. Jedním z nich bylo vypracování hesel z oblasti poštovní historie. Tým ve složení Bouška, Brabec, Evinic, Gebauer, Langhammer, Leiš, Maxa, Obert, Palkoska, Suchý Tvrdý, Zíbrt se úkolu vypracovat definice zhostil výborně a my jsme šéfovi týmu zpracovávajícího filatelistickou terminologii Pavlu Pittermannovi mohli předat ucelenou práci doplněnou o ilustrace. Kniha vyšla k výstavě a dnes je to nejlepší, co československá filatelistická obec vypracovala. Mnozí z nás ji používají dodnes. Náš kolektiv pracoval dělně a výsledkem byla práce vynikající kvality.

V tomto roce pracovala KPH SČSF ve složení: Brabec, Evinic, Gebauer, Hašek, Chmelár, Martinka, Palkoska, Střítecký, Suchý, Tvrdý. Tajemníka mi dělal vzorně Antonín Hašek.

První zasedání komise se konalo v Praze v tehdejší Kalininově ulici (dnes Seifertově), kde sídlil tehdy Městský výbor SČSF. V pořadí 11. (13. 2. 1988). Probrali jsme zprávy. Konstatoval jsem, že sekce historie poštovníctví, dopravy poštovních zásilek a adjustace poštovních zásilek pracovaly výtečně. Byly za nimi konkrétní výsledky a práce se členy sekcí a pracovních skupin byly vzorné. Sekce celin díky roztržitosti existovala a pracovala, ale spojení s ostatními celinářskými entitami rozparcelovanými ve všech komisích se ne úplně povedla. Nicméně typologicky jsme byly pro mnohé sběratele, ale i představitele celinářské komunity záchrannou brzdou. Určitým problémem byl sekce zvláštních druhů přepravy poštovních zásilek, kterou vedl Honza Suchý. Měl těžký úkol. Něco se mohlo sbírat, něco ne. Něco se mohlo publikovat, něco ne. Pošta citlivých období a z citlivých oblastí neměla podporu. Základna sběratelů existovala, scházela se, ale to nemohlo stačit. Navíc byl vedoucí sekce a někteří vedoucí pracovních skupin pod tlakem těch, kteří si uzmuli právo na všeznalectví. Někdy docházelo i k osobním problémům. Jurymská sekce poctivě dosazovala jurymany do porot a prosazovala přijaté dokumenty na poli jurymanství. Nestalo se, aby v jury některé výstavy chyběl náš juryman, někdy jsme měli i víceosobní obsazení. Na úseku expertů na nás nebyl brán ohled. Naštěstí vedoucí komise expertů Bísek poštovní historii rozuměl a navíc jí fandil. Mnohdy to však nestačilo. Obě národní komise pracovaly. Výbornou spolupráci jsem měl se slovenskými poštovními historiky. Pod vedením Dušana Evinice se sběratelství úspěšně na Slovensku rozvíjelo. K mé velké radosti. Komise se stala základem entit v Košicích a při založení Slovenské filatelistické akademie v pozdějších letech. Obě entity dodnes fungují a mají řadu kontaktů i se zahraničím.

Kroniku jsem vedl osobně, po skončení funkčního období KPH SČSF jsem ji předal Poštovnímu muzeu.

Dvě publikace byly určeny k vydání v rámci SČSF – má publikace Výplatní otisky a Fialova kniha o polní poště čs. vojska v SSSR. První ztroskotala a nedostala se ani do tiskárny a po sametové revoluci (1991) jsem ji vydal samonákladem pod názvem Výplatní otisky. Dodnes ji rozdávám zájemcům zdarma, prozatím nebyla překonána a žádná podobná rukověť nebyla u nás vydána, i když by to bylo potřeba. Řada skutečností byla za tři desítky let po jejím vydání, překonána či se objevily nová fakta.

Tato publikace měla stejný osud jako má jurymská práce „Výplatní otisky – prostředek vyplácení poštovních zásilek“ byla sice obhájena při aspirantském řízení v Olomouci před komisí jurymanů pod vedením Severína Zrubce (1984), ale při jurymském řízení jako by ani neexistovala a zmizela ze světa. Druhá publikace o polní

poště čs. vojsk v SSSR vyšla, byla hned rozebrána a ani tato publikace nebyla dodneška překonána jinou, lepší. O vydání této knihy se kromě Vítě Houšky zasloužil jeden z čelných funkcionářů SČSF Hynek Ondrášek. Bez pomoci těchto dvou osobností, kterým do filatelistického nebe posílám díky a pozdrav, by ani tato publikace, zčásti konformní tehdejšímu režimu, nevyšla. Někdy osobní zášť byla silnější než ideologie, zejména zášť těch vlivných a mocných s podivným zázemím a druhým povoláním... Na obzoru byla již nová kniha Kratochvílův „Seznam pošt v českých zemích“. Otázkou bylo financování, které se k našim publikacím moc nepřicházelo.

Během funkčního období mé komise jsme dbali na lektorace článků. O ně se důsledně staral Dušan Brabec. Stanovili jsme pravidla pro lektorace a vytvořili aktivy lektorů na rok 1988. Akreditaci KPH SČSF dostalo 34 kolegů za různé obory poštovní historie. Postilón byl schválen a číslo 7/1988 bylo na cestě do svazové tiskárny.

SČSF ideologicky přitvrzoval, zaktivoval komisi politicko – propagační (sic!). Nominovali jsme Dušana Brabce do toho orgánu. Počátkem roku 1988 existovalo v rámci naší komise 6 sekcí a 6 pracovních skupin, personálně řádně obsazených a pracovní aktivních.

Vzhledem k častým a operativním setkáním komise před, během a po výstavě PRAGA 1988, jsme se sešli až na 12. zasedání KPH SČSF v Košicích (hotel Hutník) dne 5. 11. 1988. Kupodivu zúčastnili se všichni členové komise až na Honzu Suchého, který se omluvil z rodinných důvodů. Komise uctila památku zesnulých kolegů – Fialy, Indry, Kučery, Mahovského a Papouška. V jeden rok odešli špičkoví a dlouholetí poštovní historici ke škodě našich oborů.

Hlavním bodem jednání byla PRAGA 1988. Během výstavy zazněl i referát představitele FIP P. H. Jensena z Norska, jednoho ze členů jury, na téma „Význam a zpracování exponátů“. Akcí během výstavy se zúčastnili Palkoska, Evinic, Leiš, Martinka a Tvrdý. Hlavní hodnocení zaznělo o něco později na Dni poštovní historie v Pardubicích.

PRAGA 1988 dopadla dobře a to včetně doprovodných akcí. Konala se v Praze v době od 26. 8. do 4. 9. 1988. mísra konání: Levé křídlo Sjezdového paláce PKOJF, Výstavní dům u Hybernů, Jízdárna Pražského hradu a Muzeum poštovní známky - Vávrův dům. Za naši komisi pracoval v jury V. Palkoska, předseda KPH SČF a vedoucí jurymanské sekce KPH SČSF. Katalog přinesl článek P. Čtvrtníka k 70. výročí Poštovního muzea. Článek J. Hánla, A. Klokočnickové a P. Tošnerové „Dopis v dějinách“ byl též pozoruhodný i zobrazenými ilustracemi (dopis císaře Ferdinanda z 27. 2. 1564 z Vídně do Prahy, byl též zobrazen. V. Palkoska napsal příspěvek „Kouzlo starých dopisů“. Dále jsme si mohli přečíst příspěvky O. Gati (předznamenkové období Slovenska), A. Klokočnickové (doporučené zásilky), V. Konšanta (němá razítka), J. Kučery (nejstarší dopisnice světa), P. Fialy (pošta od Buzuluku do Prahy), V. Dražana (měnová reforma). V Čestném dvoře se vystavila monografie Emila Votočka (in memoriam). Svou expozici mělo i naše Poštovní muzeum. Ve třídě poštovní historie jsme měli možnost vidět velký počet exponátů (bez dvou 200 soutěžních a výstavních exponátů). Třída celin ukázala jen 23 exponátů. Nás zastupovali dva sběratelé V. Bortlík (čs. dopisnice 1924 – 1925) a J. Zronek (celiny Rakouska 1861 – 1918). Třída poštovní historie viděla exponáty Konšanta, Dusíka, Gát'i, Souška, Duška, Bartalského, Hallona, J. Tekeľa, Čmelíka, Buriana, Kvase, Bednáře, Vaníčka, Podhajského, Blahy. Ve třídě literatury jsme kromě Votočkovy práce (Čestný dvůr) neměli žádný exponát, pokud nepočítám některé tituly v kolektivním exponátu publikací vydávaných Svazem. Je třeba říci, že PRAGA 1988 pomohla rozvoji poštovní historie a jejího sběratelství u nás. Zařadili jsme se na roveň jiným oborům čs. filatelie obstáli jsme.

Národní komise projevíly přání zřizovat pracovní skupiny na národní úrovni, federální komise toto úsilí podpořila u nejvyšších svazových orgánů. Rozhodná je specifika českých zemí a Slovenska, což nelze vždy řešit, ani

metodicky, na jedné – federální úrovni.

Kolegy jsem pozval do Brna na termín 18. 2. 1989, připravovali jsme na vstup a na práci v pátém, posledním roce činnosti KPH SČSF v symetrickém modelu s národními komisemi.

Doprovodné ilustrace:

1/ Titulka publikace Československá filatelie (obsahuje též filatelistickou terminologii),

2/ Titulka výstavního Katalogu PRAGA 1988 (obsahuje seznam exponátů a kromě jiného i poštovně historické články různých autorů)

3/ Ukázka z článku Václava Konšanta o němých razítkách (publikováno v Katalogu).

